

Poznań, 11 grudnia 2023 r.

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS.Le.431.4.3.2023.6

Pan
Dominik Matelski
Dyrektor
Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Gen. D. Chłapowskiego 28
64-010 Krzywiń

ZALECENIA POKONTROLNE

al. Niepodległości 16/18, 61-713 Poznań
tel. 61 854 1312, fax 61 854 1611

www.poznan.uw.gov.pl, e-mail: oa@poznan.uw.gov.pl
www.obywatel.gov.pl, infolinia tel. 222 500 117

Na podstawie art. 126 oraz art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ (zwanej dalej *ustawą*) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej², zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, Delegatura w Lesznie, przeprowadził w dniach od 26 października do 17 listopada 2023 r. kontrolę kompleksową w Środowiskowym Domu Samopomocy w Krzywiń, zlokalizowanym pod adresem: ul. Gen. D. Chłapowskiego 28, 64-010 Krzywiń, zwanym dalej *Domem, Placówką* lub określanym skrótem *ŚDS*.

Zakres kontroli obejmował spełnianie standardu usług³ oraz kwalifikacje kadry realizującej zadanie z zakresu pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2022 r. do dnia zakończenia kontroli oraz działań wcześniejszych, jeżeli miały one związek z przedmiotem kontroli.

Ustalenia pokontrolne szczegółowo opisano w protokole, który został podpisany przez Pana Dyrektora bez zastrzeżeń 30 listopada 2023 r. (wpływ do WUW w dniu 4 grudnia 2023 r.).

W wyniku tej kontroli ustalono, iż ŚDS jest jednostką organizacyjną Gminy Krzywiń. Funkcjonowanie ŚDS określają, zgodnie z § 4 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy⁴: statut, regulamin organizacyjny, plan pracy ŚDS oraz programy działalności domu przygotowane odrębnie dla osób przewlekle psychicznie chorych (Typ A) i „osób upośledzonych umysłowo” (Typ B).

Dom jest ośrodkiem wsparcia – placówką dziennego pobytu typu AB przeznaczoną dla 35 uczestników. W dniach kontroli ŚDS świadczył usługi dla 11 osób z przewlekłą chorobą psychiczną, 13 osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz 11 osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi, kwalifikujących się do podwyższonej dotacji, o której mowa w art. 51 c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej.

W pierwszym dniu kontroli (tj. 26.10.2023 r.) na zajęciach obecnych było 20 uczestników.

Na zajęcia uczęszcza 8 uczestników spoza terenu Gminy Krzywiń. Zgodnie z § 7 ust. 4 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy pomiędzy właściwymi jednostkami samorządu terytorialnego zawarto stosowne porozumienia.

Dom zgodnie z § 20 rozporządzenia świadczy usługę transportową dla uczestników, polegającą na dowożeniu uczestników na zajęcia i odwożeniu ich do miejsca zamieszkania. Harmonogram transportu uczestników w okresie objętym kontrolą umożliwiał wszystkim osobom uczestniczenie w prowadzonych zajęciach przez co najmniej 6 godzin dziennie, co jest zgodne z § 6 ust. 1 rozporządzenia.

Dom umożliwia uczestnikom spożywanie gorącego posiłku, zgodnie z § 15 ust. 1-2 rozporządzenia.

W zakresie kwalifikacji kadry kontrola wykazała, że jako Dyrektor ŚDS posiada Pan kwalifikacje zgodne z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej oraz § 9 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy. Dom zatrudnia pracowników z kwalifikacjami wymienionymi w § 10 ust. 1-3 rozporządzenia.

Osoby zatrudnione na stanowisku terapeuty zajęciowego oraz opiekuna posiadają kwalifikacje określone w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników

¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 2285

³ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. z 2020 r. poz. 249)

⁴ jw. (Dz. U. z 2020 r. poz. 249)

samorządowych⁵. Fizjoterapeuta posiada wykształcenie wyższe na kierunku fizjoterapia oraz prawo wykonywania zawodu fizjoterapeuty⁶. Zatrudniona w ŚDS pielęgniarka posiada tytuł zawodowy pielęgniarki oraz aktualne prawo wykonywania zawodu pielęgniarki.

Na podstawie zawartej umowy zlecenia uczestnicy mają umożliwiony kontakt z lekarzem psychiatrą. Ponadto w ŚDS zatrudniona jest główna księgowa, która posiada wykształcenie zgodne z ustawą o finansach publicznych.⁷ W okresie objętym kontrolą główna księgowa była długotrwale nieobecna. Jej obowiązki wykonywała osoba zatrudniona na stanowisku referenta p.o. głównego księgowego.

Wszyscy pracownicy merytoryczni Domu spełniają wymagania w zakresie posiadania co najmniej trzymiesięcznego doświadczenia zawodowego w pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi, zgodnie z § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Osoby, których zakres obowiązków obejmuje prowadzenie treningów umiejętności społecznych posiadają przeszkolenie i doświadczenie w zakresie umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań, kształtowania nawyków celowej aktywności oraz prowadzenia treningu zachowań społecznych, co jest zgodne z § 11 ust. 2 ww. rozporządzenia.

W okresie objętym kontrolą zorganizowano szkolenia dla pracowników o tematyce związanej z funkcjonowaniem ŚDS, co jest zgodne z § 23 ww. rozporządzenia.

W Domu działa Zespół wspierająco – aktywizujący (ZWA), którego spotkania odbywają się na zasadach określonych w § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia. Osoby zaangażowane w pracę z uczestnikami wchodzące w skład ZWA wykonują pracę w łącznym wymiarze 7,03 etatu. Działania Domu, zgodnie z § 12 ust. 3 ww. rozporządzenia, wspierane są przez opiekunów i członków rodzin uczestników.

W zakresie oceny bazy lokalowej Domu stwierdzono, że obiekt spełnia warunki określone w § 18 pkt 1-4 rozporządzenia.

W Domu, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. b rozporządzenia, zorganizowano pracownie: stolarsko – ceramiczną, muzyczną, komputerową, plastyczno – krawiecką oraz kinezyterapii. Ponadto, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. d rozporządzenia, ŚDS posiada pomieszczenie przeznaczone do treningu kulinarnego, nazwane pracownią kulinarną, a także zgodnie z § 18 pkt 5 lit. e rozporządzenia – jadalnię. Dom spełnia wymóg standardu określony w § 18 pkt 5 lit. a oraz § 18a rozporządzenia, tj. posiada salę ogólną z wyjściem na taras i teren zielony, która umożliwi spotkanie się uczestników i ich rodzin. ŚDS wyposażono w sprzęty odpowiednie do realizacji zajęć wspierająco – aktywizujących zgodnie z § 18 pkt 6 lit. a-b ww. rozporządzenia.

W ŚDS zorganizowano 5 pomieszczeń sanitarnych. Zapewnienie uczestnikom możliwości skorzystania z łazienki wyposażonej w bezprogowy natrysk, dostęp do jednej toalety dla nie więcej niż 10 uczestników oraz zorganizowanie toalety dla personelu, stanowi o spełnianiu przez Dom wymogów § 18 pkt 5 lit. f-g ww. rozporządzenia.

Dom, zgodnie z § 18 pkt 5 lit. c ww. rozporządzenia, dysponuje pokojem do indywidualnego poradnictwa, który pełni także funkcję pokoju wyciszenia. Ponadto dla uczestników

⁵ Załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1960 ze zm.), tabela F Stanowiska w samorządowych jednostkach organizacyjnych, III. Jednostki organizacyjne pomocy społecznej (...), Stanowiska pomocnicze i obsługi, poz. 15 i 35.

⁶ ibidem, poz. 28 i art. 4 ust. 4 pkt 1-4, art. 5 ust. 1 ustawy o zawodzie fizjoterapeuty (Dz. U. z 2023 r. poz. 1213 ze zm.).

⁷ art. 54 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.).

zorganizowano szatnie z indywidualnymi szafkami w liczbie adekwatnej do liczby uczestników.

ŚDS zgodnie z art. 51a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, świadczy usługi w ramach indywidualnych i zespołowych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych. Pracownicy ŚDS w celu zapewnienia integracji społecznej uczestników współpracują osobami i jednostkami wymienionymi w § 21 pkt 1-9 ww. rozporządzenia.

Dla każdego uczestnika prowadzone są Indywidualne plany postępowania wspierająco – aktywizującego (IPPW-A), które realizowane są w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem prawnym, co jest zgodne z § 13 ust. 1 rozporządzenia.

W zakresie prowadzonej przez ŚDS dokumentacji ustalono, iż zgodnie z treścią § 24 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, w Domu prowadzona jest dokumentacja zbiorcza oraz indywidualna każdego uczestnika.

Ewidencja uczestników prowadzona jest od początku działalności Domu i zawiera wszystkie elementy wymienione w § 24 ust. 3 pkt 1 lit. a rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Terapeuci ŚDS w prowadzonej przez siebie dokumentacji odnotowują: datę, imiona i nazwiska uczestników, rodzaj zajęć, materiały wykorzystywane w trakcie zajęć oraz przebieg zajęć. W uwagach zapisują ewentualne uwagi o realizacji zajęć i aktywności uczestników, ważne z punktu widzenia przebiegu indywidualnych planów postępowania wspierająco – aktywizującego. Prowadzą także *Tygodniowe Plany Pracy*. Wpisy we wszystkich pracowniach prowadzone są na bieżąco, aktualne, tematyka zajęć zgodna z przyjętymi Planami działania. W *Dziennych kartach pracy* odnotowywane są także informacje o przeprowadzanych treningach z uczestnikami. Wszystkie wpisy codzienne opatrzone były podpisem prowadzącego zajęcia. Ponadto systematycznie monitorowane są przez Dyrektora Domu. W związku z powyższym ŚDS spełnia wymóg określony w § 24 ust. 3 pkt 2 lit. a-e oraz § 24 ust. 5 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Ewidencja obecności uczestników na zajęciach w ŚDS prowadzona jest zgodnie z § 24 ust. 3 pkt 1 lit. b ww. rozporządzenia. Zgodnie z § 24 ust. 4 rozporządzenia uczestnicy potwierdzają swoją obecność samodzielnie podpisem na liście obecności, a w przypadku braku takiej możliwości obecność uczestnika potwierdza podpisem upoważniony pracownik Domu.

ŚDS, zgodnie z § 6 ust. 3-5 rozporządzenia, korzysta z możliwości zamknięcia Domu na okres łącznie nie dłuższy niż 15 dni roboczych w roku kalendarzowym.

Jednocześnie kontrola wykazała następujące nieprawidłowości:

1. w zakresie kwalifikacji kadry:

Osoba zatrudniona w ŚDS na stanowisku referenta p.o. głównego księgowego w dniach kontroli nie posiadała wymaganego przepisami stażu pracy w księgowości. Jako osoba legitymująca się średnim wykształceniem ekonomicznym powinna posiadać co najmniej 6-letni staż pracy w księgowości, co byłoby zgodne z art. 54 ust. 2 pkt 5 ustawy o finansach publicznych.

2. w zakresie wskaźnika zatrudnienia pracowników Zespołu wspierająco – aktywizującego:

Obliczono, iż dla 35 uczestników (w tym 11 osób A, 13 osób B oraz 11 osób D) ŚDS nie zapewnia wskaźnika zatrudnienia zespołu wspierająco – aktywizującego w wymiarze nie mniej niż 1 etat na 7 uczestników typu A, nie mniej niż 1 etat na 5 uczestników B i nie mniej niż 1 etat na 3 uczestników D. Wyliczono, iż dla uczestników A Dom potrzebuje 1,57 etatu, dla uczestników B – 2,6 etatu, a dla uczestników D – 3,66 etatu. Razem ŚDS dla zapewnienia

wskaźnika potrzebuje 7,83 etatu przy posiadanym 7,03 etatu. Powyższe stoi w sprzeczności z § 12 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

3. w zakresie terminowości powiadamiania o przerwach w funkcjonowaniu Domu: Stwierdzono, że o każdym zamknięciu Domu Dyrektor ŚDS informował jednostkę prowadzącą oraz Wydział Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, jednak dwukrotnie nie zachowano wymaganego dwutygodniowego wyprzedzenia, co jest niezgodne z § 6 ust. 5 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

W trakcie kontroli stwierdzono także następujące uchybienia:

1. w zakresie nazewnictwa:

Program działalności Środowiskowego Domu Samopomocy w Krzywiniu zawiera niewłaściwe nazewnictwo dotyczące osób z niepełnosprawnością intelektualną, które określono jako „osoby upośledzone umysłowo”. Nazewnictwo powinno być zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ponadto w Regulaminie organizacyjnym Domu przywołane adresy publikacyjne aktów prawnych, na podstawie których działa ŚDS, w dniach kontroli były już nieaktualne. Dodatkowo nie wszystkie wymienione stanowiska pracy są adekwatne do stanowisk powierzonych pracownikom.

W oparciu o całokształt ustaleń Środowiskowy Dom Samopomocy w Krzywiniu ocenia się pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości.⁸

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, zalecam:

1. Na czas usprawiedliwionej nieobecności głównej księgowej powierzenie jej obowiązków osobie, która spełni wszystkie wymogi w zakresie kwalifikacji formalnych jak i stażu pracy, zgodnie z art. 54 ust. 2 pkt 5 ustawy o finansach publicznych.
2. Podjęcie działań celem zwiększenia zatrudnienia i tym samym zapewnienie wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierającego – aktywizującego, zgodnie z § 12 ust. 1-3 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
3. Informowanie, z dwutygodniowym wyprzedzeniem, jednostki prowadzącej oraz Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu, o planowanym zamknięciu Domu, zgodnie z § 6 ust. 3-5 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Ponadto rekomenduję:

1. Uaktualnienie w Programie działalności dla domu typu B nazewnictwa dotyczącego niepełnosprawności uczestników, tak aby było ono zgodnie z rozporządzeniem w sprawie środowiskowych domów samopomocy.
2. Dostosowanie w Regulaminie organizacyjnym ŚDS nazw stanowisk pracy w taki sposób, aby były one tożsame ze stanowiskami powierzonymi pracownikom, a także uaktualnienie adresów publikacyjnych przywołanych aktów prawnych, na podstawie których działa ŚDS.

⁸ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo uchybień, pozytywna mimo nieprawidłowości, negatywna.

Informuję Pana Dyrektora, że zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej ma Pan prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych oczekuję od Pana w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych.

Przypominam także, że zgodnie z art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12.000 zł.

z up. Wojewody Wielkopolskiego
Hanna Zawadka
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej
Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Poznaniu

Otrzymują:

1. Pan Dominik Matelski
Środowiskowy Dom Samopomocy
ul. Gen. D. Chłapowskiego 28
64-010 Krzywiń
2. Pan Jacek Nowak
Burmistrz Miasta i Gminy Krzywiń
ul. Rynek 1
64-010 Krzywiń

aa

Dokument sporządziła: Anna Grabarska – Łyskawka, dnia 20.12.2023 r.